

Memo

Betreft: Advies openbaarmaking informatiestromen formatieproces

Na de gemeenteraadsverkiezingen op 18 maart vindt op 24 maart 2026 het duidingsdebat plaats. Daarin wisselen de gekozen politieke partijen in de gemeenteraad met elkaar van gedachten over de verkiezingsuitslag en worden afspraken gemaakt over het formatieproces. Tijdens dit formatieproces komen verschillende informatiestromen op gang.

Het uitgangspunt van de driehoek van burgemeester, griffier en gemeentesecretaris is dat informatie in beginsel openbaar is om een gelijk speelveld te borgen binnen de gemeenteraad. Ons advies is om ten minste te borgen dat de informatie ten behoeve van het formatieproces ook beschikbaar is voor de raad voordat het debat plaatsvindt over het nieuwe bestuursakkoord.

In dit stuk beschrijven wij de wettelijke verplichtingen en afwegingsruimte die er is mbt de informatiestromen rond het formatieproces.

1.1.1. Stukken ter voorbereiding op het formatieproces

Voorafgaand aan de verkiezingen bereidt de ambtelijke organisatie informatie voor ten behoeve van het formatieproces. Net als op andere ambtelijke documenten is hierop de Woo van toepassing. Van daaruit zijn de volgende documenten al met de raad gedeeld: de strategische verkenning, het financieel bericht, een organisatie bericht en een ambtelijk advies over de portefeuilleverdeling. Daarnaast deelt het college het bestuurlijk overdrachtdossier met de raad.

1.1.2. Informatiestroom gedurende het formatieproces

Of de Woo van toepassing is op informatie gedurende het formatieproces, is afhankelijk van de betrokken bestuursorganen. Overkoepelend bepaalt artikel 5.4 van de Woo dat informatie die door een bestuursorgaan aan de (in)formateur is gezonden of andere informatie die berust bij de (in)formateur niet openbaar is tot de formatie is afgerond met

het moment van benoeming nieuwe wethouders. Waar de Woo van toepassing is op informatiestromen, zijn ook de uitzonderingsgronden uit artikel 5.1 en 5.2 van de Woo van toepassing.

De (in)formateur¹ zelf is geen bestuursorgaan waarop de Woo van toepassing is. Als de (in)formateur diens opdracht krijgt van een bestuursorgaan waarop de Woo van toepassing is, zoals de gemeenteraad of de burgemeester, dan kan de Woo wel van toepassing zijn op alle informatie onder de (in)formateur.

In 2022 heeft de lijsttrekker van de politieke partij met de meeste zetels [opdracht gegeven aan de informateur](#), en vervolgens gevraagd als formateur het verdere proces te begeleiden. In dat geval geldt dat op documenten tussen de (in)formateur en onderhandelende partijen onderling, denk aan voorbereidende notities of gespreksverslagen, de Woo niet van toepassing is. Datzelfde geldt voor documenten die externen delen met de (in)formateur en onderhandelende partijen.

In het geval dat de gemeenteraad opdracht geeft aan de (in)formateur, dan geldt dat op zowel de documenten tussen (in)formateur en onderhandelende partijen onderling als documenten die externen met hen delen de Woo van toepassing kan zijn.

In alle gevallen geldt dat op informatiestromen richting en vanuit de ambtelijke organisatie, de Woo van toepassing is. Denk daarbij aan de beantwoording van vragen vanuit de (in)formateur, achtergrondinformatie of presentaties.

1.1.3. Afwegingsruimte

Gezien de inspanningsverplichting voor actieve openbaarmaking van informatie (zie artikel 3.1 Woo) is het logisch dat informatie in het formatieproces waarop de Woo van toepassing is, zoveel als mogelijk openbaar gemaakt wordt.

In lijn met artikel 5.4 van de Woo kan alle informatie uit bovenstaande informatiestromen waarop de Woo van toepassing is, gelijktijdig met de publicatie van de uitkomst van de formatie actief openbaar gemaakt worden.

Dit kan in de vorm hoe de gemeente Utrecht dit in 2022 heeft gedaan. Onderliggende documenten (beantwoording vragen, ingekomen brieven, presentaties) werden – zoals destijds afgesproken in het presidium door de fracties - tegelijk met het bestuursakkoord [gepubliceerd](#) met daarbij een [begeleidende memo](#). Informatie waarop uitzonderingsgronden van de Woo van toepassing zijn, is [overgedragen aan het college van B&W](#) zodat die documenten ten behoeve van het gelijke speelveld, onder formele geheimhouding op grond van de Gemeentewet, aan de gemeenteraad kunnen worden verstrekt of voor hen ter inzage zijn.

Desgewenst, kunnen de politieke partijen in het duidingsdebat aanvullend afspraken maken over het tussentijds delen van informatie uit het formatieproces aan de raad. En

¹ Hieronder vallen ook de ambtelijke ondersteuners van de (in)formateur mits deze op dat moment vrijgesteld zijn van hun werkzaamheden voor de gemeente.

eventueel welke aanvullende informatie vanuit het formatieproces gedeeld wordt, in aanvulling op het deel waarop de Woo van toepassing is.